

Encounters in translation

ISSN : 3038-5342

Éditeur : Association Rencontres en traduction

2 | 2024

Translational and narrative epistemologies

خلاصه: ترجمه مفاهیمی از فلسفه آمریکای لاتین: هستی‌شناسی و
زیبایی‌شناسی در آثار ردولفو کوش

Joshua M. Price

Traduction de Marjan Mehdipour

🔗 <https://publications-prairial.fr/encounters-in-translation/index.php?id=699>

DOI : 10.35562/encounters-in-translation.699

Référence électronique

Joshua M. Price, « خلاصه: ترجمه مفاهیمی از فلسفه آمریکای لاتین: هستی‌شناسی و زیبایی‌شناسی در آثار ردولفو کوش », *Encounters in translation* [En ligne], 2 | 2024, mis en ligne le 25 novembre 2024, consulté le 04 décembre 2024. URL : <https://publications-prairial.fr/encounters-in-translation/index.php?id=699>

Droits d'auteur

CC BY-SA 4.0

خلاصه: ترجمه مفاهیمی از فلسفه آمریکای لاتین: هستی‌شناسی و زیبایی‌شناسی در آثار ردولفو کوش

Joshua M. Price

Traduction de Marjan Mehdipour

TEXTE

- 1 پرفسور ردولفو کوش، فیلسوف آرژانتینی، در اثر (1977) خود، با عنوان *El pensamiento indígena y popular en América*، قصد دارد شکلی از تفکر را احیا کند که به عقیده او در ریشه‌های قاره آمریکا نهفته است؛ هرچند به عقیده او، تفکر وارداتی از اروپا آن را پوشانده یا مدفون کرده است. کوش توضیح می‌دهد: «جست‌وجو برای یافتن نوعی شیوه تفکر بومی نه تنها از تمایل به کشف علمی آن ناشی می‌شود، بلکه از سر نیاز به نجات سبکی از تفکر است که به عقیده من در عمق واقعی *آمریکا* نهفته و همچنان در میان مردمی که در اینجا زاده شده و ریشه‌بافته‌اند، توان و ظرفیت خاصی دارد» (Kusch, 2010, p. lxxv). به نظر کوش اندیشیدن در بستر *آمریکا* و از منظر آن، جنبه‌ای هستی‌شناختی دارد: بودن در قاره آمریکا با بودن در اروپا متفاوت است، و کوش این تفاوت هستی‌شناختی را به تمایزی زبان‌شناختی و دستوری در زبان اسپانیایی آمریکای لاتین مرتبط می‌داند؛ تمایزی که در زبان انگلیسی وجود ندارد (*ser vs. estar*). من و زنده‌یاد ماریا لوگونس¹ تصمیم گرفتیم به همراه هم کتاب کوش را به انگلیسی ترجمه کنیم و نهایتاً در سال 2010، آن را با عنوان *Indigenous and Popular Thinking in América* منتشر کردیم؛ در طول ترجمه این کتاب مفاهیمی همچون موارد بالا، ما را با دشواری‌های بسیاری روبه‌رو کرد.
- 2 هدف از این مقاله تنها این نیست که خود را درگیر چگونگی ترجمه کلمات از یک زبان به زبان دیگر کنیم؛ بلکه منظور آن است که ببینیم چطور ترجمه کردن مفاهیم مهم در آثار معینی، می‌تواند روابطی جدید بین جهان‌بینی‌ها و افق‌های زبانی ایجاد کند و روایت‌ها و سنت‌های بدیعی بیافریند. چنان‌که گادیس رز (1998) مطرح کرده است، ترجمه کردن مفاهیم می‌تواند مانند ابزاری برای تحلیل یا تفسیر آنها نیز به کار برود. در این خوانش، ترجمه راهی است تا به فعالیت فکری دخیل در تحلیل مفهومی، حیاتی‌متنی و مادی داده شود؛ به عبارتی، روشی است برای تجسم یا تحقق تحلیل در قالب متن. در مورد ترجمه کتاب کوش، تصمیم‌گیری درباره اینکه آیا اساساً باید مفاهیم کلیدی مثل *estar* یا *América* را ترجمه کرد و چگونگی پرداختن به آن، انگیزه‌ای برای تأمل درباره نفس کار ترجمه است. بنابراین، ترجمه را می‌توان فعالیتی فراکاربردی² دانست که طی آن، مترجم و خواننده هر دو تفکر سازند؛ تفکر درباره اینکه چگونه ممکن است زبان‌ها و الگوهای مفهومی در ارتباط باشند، نه تنها در ارتباط با یکدیگر بلکه در ارتباط با بافت اجتماعی‌ای که به شکلی پویا مدام در حال تحول است؛ و ترجمه خود بر این پویایی می‌افزاید.
- 3 برای نشان دادن اینکه چطور ترجمه‌ورزی می‌تواند چنین تأملی را برانگیزد، بر چند مورد از مفاهیم سخت‌ترجمه تمرکز می‌کنم که کوش آنها را میان واژه‌های رایج اسپانیایی آمریکای لاتین به‌منزله نقاط

ورودی خود برای کشف مبانی سنت فلسفی بومزاد آمریکای لاتین - یا آن‌طور که می‌گوید: سنت فلسفی *امریکایی* - برگزیده است. کوش به‌ویژه بر اصطلاحات جغرافیایی، زیبایی‌شناختی، و هستی‌شناختی تمرکز دارد. از جمله اصطلاحاتی که کوش آنها را برگزیده و من هم درگیرشان شده‌ام، یکی‌شان *América* است (که شاید به اشتباه به «آمریکا» یا «قاره آمریکا» ترجمه شود)، دیگری دوگانه‌ای است در قلب مدرنیته آمریکای لاتین: *pulcritud* (آراستگی) است که در تقابل با *hedor* (تعفن) قرار دارد؛ و مهم‌تر از همه - چنان‌که پیش‌تر اشاره کردم - تمایز موجود در زبان اسپانیایی بین *ser* و *estar*، که کوش با الهام از تفکرات کیچوا و آیمارا، نظریه هستی‌شناختی پیچیده‌ای را برپایه این تمایز بر ساخته است. کوش با مورد تفسیر قرار دادن این اصطلاحات روزمره و گذاشتن وزنی فلسفی بر دوش آنها، تنها وضعیت موجود امور را توصیف نمی‌کند؛ بلکه به چیزی فراتر می‌پردازد؛ به واقعیتی مطلوب برای آمریکای لاتین که هنوز وجود ندارد. «*امریکا*» در عنوان اثر او آرمان‌گرایانه است. به همین ترتیب، می‌توان زندگی دوباره *امریکا* پس از زوالش را که در ترجمه ما به کمک و ام‌گیری زبان‌شناختی به آن عطا شده است، نوعی بازسازی روایی این قاره توصیف کرد. از راه ترجمه، می‌توانیم شاهد ظهور جایگزینی برای جغرافیاهای سلطه‌گر³ باشیم. اگر جغرافیای فرهنگی *امریکا* از جغرافیای متعارفی که در مقابل دولت - ملت، مرزهای ملی و احیاناً هویت سر فرود آورده است روایت جایگزینی به دست می‌دهد؛ دوگانه *pulcritud* و *hedor* در راستای زیبایی‌شناسی و طراحی شهری روایت متفاوتی به دست می‌دهد؛ و تمایز *ser* و *estar* نیز روایت هستی‌شناختی دیگرگونه‌ای مطرح می‌کند.

- 4 ت‌مرکز بر اندیشه، نظریه اجتماعی و فلسفه آمریکای لاتین، امکان ظهور روایت‌های جدیدی را فراهم می‌آورد. آنچه از ترجمه کتاب *El pensamiento indígena y popular en América* اثر کوش حاصل می‌شود، روایتی است جایگزین برای آن دسته روایت‌هایی که در اندیشه اروپایی و اروپامحور بدیهی فرض شده‌اند. این روایت جایگزین از آنجا آغاز می‌شود که به توصیف ظهور مدرنیته اروپامحور از منظر چشم آمریکای لاتین می‌پردازد. مدرنیته اروپامحور، هنگامی که از حاشیه‌ها نگریده می‌شود، شکاف یا تقابلی دوگانه را مطرح می‌کند: از یک سو نوآوری‌های فناورانه، پیشرفت، توسعه اقتصادی و راحتی‌های فریبنده مصرف‌گرایی، و از سوی دیگر بی‌خردپنداری، تنوع قومی و آشفتگی چندزبانگی. روایت تکمیلی، که آن نیز از درون حاشیه‌ها نشأت می‌گیرد، تصویری از آمریکای لاتین را پیش می‌کشد که بر مبنای ناپایداری کیهانی و منطق زندگی روزمره استوار است. این تصور راه خود را از پوزیتیویسم، عقلانیت خطی، علیت نیوتنی، عمل‌گرایی آمریکایی، تقسیم دکاریتی ذهن/بدن، و سایر هستی‌شناسی‌های دوگانه جدا می‌کند. ما به جای آنکه مرز زبان را مانعی ببینیم که تنها به کمک ترجمه سنتی می‌توان از آن گذر کرد، آن را همچون آستانه‌ای می‌دانیم که می‌شود روزه‌ای در آن باز کرد - نوعی پذیرندگی میان زبان‌ها. انتخاب یک متن و ترجمه آن تنها مسئله‌ای زیبایی‌شناختی و معناشناختی نیست، بلکه به اخلاق، سیاست و حتی آینده‌های بالقوه نیز مربوط است. بنابر این، ترجمه - آنچه برای ترجمه انتخاب می‌شود و اینکه چگونه ترجمه شود - می‌تواند همچنین مسئله عدالت معرفتی باشد.

BIBLIOGRAPHIE

Kusch, R. (1977). *El pensamiento popular y indígena en América* (third edition). Librería Hatchette.

Kusch, R. (2010). *Indigenous and popular thinking in América* (M. C. Lugones & J. M Price, Trans). Duke University Press. (original work published in 1970 and revised in 1977)

NOTES

Maria Lugones 1

metapragmatic 2

Hegemonic 3

AUTEUR

Joshua M. Price

Toronto Metropolitan University, Canada

IDREF : <https://www.idref.fr/161216552>

ORCID : <http://orcid.org/0009-0006-2584-7605>

ISNI : <http://www.isni.org/0000000071164003>

TRADUCTEUR

Marjan Mehdipour

Independant translator

IDREF : <https://www.idref.fr/281744173>

ORCID : <http://orcid.org/0009-0002-8428-0259>